

דעם רבינים

עוֹכֵס

קרח תשפ"א
גליון 46

דער ריינער קוואל

אַ גוטן שבת פאר אלע לעכטיגע קינדער.

אײערע קינדער זאלט איר מודיע זײן
וואס דא האט זיך גיטאן (שיהר"ן ר"ט)

ארימקייט און אונזער פשוטע עבודות, וואספארא נידריגע ארט מיר געפונען זיך, האט אבער דער אויבערשטער געמאכט מיט אונז גאר גרויסע וואונדער, אז אויף מיר אין היינטיגע דורות קענען נאך געדענקען פון אויבערשטן און זיין הייליגע תורה (מכתב ש"ד).

די וואך איז פרשת קרח, מען דארף וויסן אז קרח איז נישט געווען א פראסטער מענטש, קרח מיט זיין געמיינדע זענען געווען גאר גרויסע מענטשן, זיי זענען געווען בעלי השגה און געהאט רוח הקודש, אזוי ווי עס שטייט אין פרשה "נשיאי עדה, קראי מועד, אנשי שם, זיי זענען געווען הויפט סנהדרין, בפרט קרח אליין איז געווען פון די גרעסטע לויים, איז וויאזוי איז ער אזוי אראפגעפאלן צו קריגן אויפן אויבערשטן און אויף משה ואהרן?

רבי נתן איז מסביר אויף עטליכע פלעצער וואס איז געווען די פגם און נפילה פון קרח, לאמיר געמען איין בקודה וואס איז ש"ך פאר אונז. (ליקוטי הלכות נ"י לסעודה ו')

יעדער איד נישט קיין חילוק וועלכער סארט איד, דארף זיין געווארנט פון חכמות! מען זאל זיך נישט האלטן ווי א חכם, ווייל די חכמות פון די וועלט שאטן זייער, בפרט ווען מען קומט דוידעם צו מחלוקת ח"ו, כל שכן ווען מען קריגט זיך אויף ערליכע אידן וועלכע זענען פרויער פון מיר, אלץ ווייל עס דאכט זיך מיר אז איך בין דער גרויסער חכם. זאגט רבי נתן: "דאס איז מער מזיק פון אלע עבירות", ווייל מחלוקת און שנאת חנם איז שווערער פון אלעס, דאס האט געברענגט דעם חורבן בית המקדש א.א.וו.

וויילאנג א איד היט זיך פון אלע סארטן מחלוקת אויפן אמת, ער איז זיך מבטל זיין שכל צום דעת פון די תורה און די צדיקים, האט ער א אייביגע האפענונג. אלעס קען פאראכטן ווערן דורך תמימות און אמונה שלמה אין באשעפער און אין די הייליגע צדיקים.

מיר שטייען שוין אין חדש תמוז, לאמיר זען וואס דער הייליגער רבי לערנט אונז אויף למעשה וואס אונזער עבודה איז אין דעם חדש.

עס איז געווען א נביא מיטן נאמען מלאכי. ער האט אנגעזאגט די אידישע קינדער זאלן גוט געדענקען די הייליגע תורה וואס משה רבינו האט אונז געגעבן. דאס איז דער לשון וואס דער נביא רופט אויס: "זכרו תורת משה", זאגט אונז דער הייליגער רבי אז דער פסוק איז ראשי תבות "תמוז", דאס איז חדש תמוז. פֿרעגט זיך א קשיא, וואו איז דער אות ו' תמוז לייגט מען אזוי אויס: תמוז?

גאר די גמרא אין מסכת ערובין (נד) זאגט: "אלמלא לא נשתברו הלוחות הראשונות לא נשתפחה התורה מישראל - אויב עס וואלט נישט צעבראכן געווארן די ערשטע לוחות וואלט נישט פארגעסן געווארן די תורה פון אידישע קינדער.

קומט אויס אז אין דעם חדש תמוז ווען עס איז צעבראכן געווארן די לוחות, איז אראפגעקומען א שכתה, דערפאר פעלט דער אות ו' פון תמוז ווייל אות ו' ווייזט אויף די לוחות - וואס איז געווען זעקס טפחים די ברייט און זעקס די לענג און ו' איז בגימטריה זעקס. דערפאר איז מרומז אין פסוק זכרו תורת משה אז אין דעם חדש דארף מען ממשיך זיין דעם זכרון, ווייל אין דעם חדש איז צעבראכן געווארן די לוחות.

רבי נתן אין א בריוו פון ר"ח תמוז שרייבט ער אזוי: "זאלסט גוט געדענקען אלע וואונדערליכע טובות וואס דער אויבערשטער האט מיט אונז געטון, זינט די טעג פון משה רבינו פון מתן תורה ביזן היינטיגן טאג, אזוי ווי דער רבי האט אונז שטענדיג געווארנט [צו האבן פאר אונזערע אויגן דעם זכרון], אזוי ווי דער פסוק זאגט "זכרו נפלאותי אשר עשה", "זכור את היום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב", און די וואונדער וואס דער באשעפער טוט מיט אונז אין יעדן דור דורך די אמת'ע צדיקים, די בני עליה פון יעדן דור, און בפרט וואס ער האט מיט אונז געטון אין דעם דור טראץ אונזער

דאס איז געווען דער עיקר פגם פון קרח, ער איז דאך געווען המשך אויף זייט 4

געוואלדיגע מצוה פון הכנסת אורחים, און אריינגענומען געסט טראץ דעם גרויסן געפאר.

עס האט זיך איינמאל געמאכט, און דער חסיד ר' הירש לייב ליפל ז"ל איז אנגעקומען אין די שטאט מאסקווע - דער גרויסער הויפט שטאט פון רוסלאנד - פאר זיין השתדלות צו באקומען אן ערלויבעניש צו קענען ארויסגיין פון רוסלאנד קיין ארץ ישראל. אבער וואו וועט ער איינשטיין? דער געזעץ איז געווען אזוי שטרענג אז מען האט געקענט באשטראפט ווערן מיטן אריינעמען א גאסט אין שטוב, צו ווערן פארשיקט אויף סיביר ל"ע. אזוי ווי עס איז געווען ערב שבת, האט ער צוגעאייילט זיינע טריט צו ר' משה ירוסלבסקי ז"ל א ברסלבער חסיד וואס האט געהאט מסירות נפש פאר די מצוה פון הכנסת אורחים, און איז גרייט געווען צו איינשטעלן זיין לעבן, און איז טאקע דארט איינגעשטאנען שבת. א גאנצן שבת האבן זיי אכטונג געגעבן די גויש'ע שכינים זאלן נישט דערגיין אז א גאסט איז געקומען, כדי זיי זאלן נישט מסרין ח"ו, דעריבער האבן זיי געזונגען שטיל די זמירות, און געפירט זייער איינגעהאלטן די סעודות שבת, זיי זאלן נישט צוברענגען קיין אויפמערקזאמקייט.

אדיר אים ונורא... דער זיסער הארציגער ניגון פון זמירות מוצאי שבת. ברוך ה' היינט קען דאס יעדער זינגען מיט געפיל, מיט אלע הייליגע נגונים פון מלכה מלכה, צו באגלייטן דעם הייליגן שבת. נישט אייביג איז דאס געווען אזוי פשוט, אז מען זאל קענען זינגען אזוי הויך און געשמאק זמירות, מען האט געדארפט פאר דעם אסאך מסירות נפש.

ר' הירש לייב וואס האט געהאט א ברענעדיגע הארץ צום באשעפער, האט געוואלט זינגען און טאנצן לכבוד שבת קודש, ער האט אבער פארשטאנען אז עצט מוז מען היטן דאס לעבן, מוצאי שבת האט שוין ר' הירש לייב געפילט אז ער קען נישט אויסהאלטן, ווי קען מען זינגען די הייליגע נגונים פון מלכה מלכה שטיל און איינגעהאלטן? האט ער זיך געפרעגט צובראכן, ווען פלוצלונג איז אים איינגעפאלן א מורא'דיגע פלאן. ער איז ארויסגעלאפן פון שטוב און ארויסגעגאנגען אויפן גאס. ביינאכט איז די גאסן פון מאסקווע פול מיט פוסטע גויש'ע שפורים, וואס

דער קאמוניסטישער פלאן האט געהויבן קאפ אין רוסלאנד, מיטן נאמען פון געזעץ האבן זיי אויסגערירן יעדעס פּינטעלע אידישקייט וואס מען קען נאר געפינען, נייע גזרות זענען אויסגעוואקסן מיט יעדן פרימארגן, ליידער זענען געווען צווישן די הויפט קאמוניסטן פיל אפגעפארענע אידן, אזוי אז זיי האבן געוואוסט פון אינעווייניג ווי אזוי צו אוועקמאכן יעדע גוטע מידה. מען האט נישט געטארט פארקויפן תשמישי קדושה, און נישט לערנען תורה פאר א צווייטן, די קינדער מוז מען שיקן צו די קאמוניסטישע שולעס, תורה, אמונה אין ה' תברך, ה' הפלה, ווי אויך אלע מצוות פון די תורה איז ליידער געווארן כמעט אוממעגליך צו מקיים זיין.

א איד אין אן אלטן וויין קעלער

איך וויל פארציילן אַ מעשה'לע פאר די קינדער פון דעם רבי'נס ליכט

מיר קינדער זענען שוין ב"ה ארויסגעפארן אויף די בערג, צו פארברענגען דעם זוימער צווישן די ריינע לופט אין די קעמפ און

זיין אפגעזונדערט פון די רושיגע שטאט. פאר אונז ברסלב'ע קינדער איז דאס די גרעסטע מתנה, ווייל דער הייליגער רבי האט דאך אזוי געוואלט מען זאל גיין צווישן די גראז און ביימער און זיך דארט אויסרעדן דאס הארץ צום אויבערשטן, אזוי ווי מען זעט ביי יצחק אבינו "ויצא יצחק לשוה בשדה", און דער רבי זאגט אויף דעם אז די גראז און די ביימער געבן אריין א פח און העלפן צו צו דאווענען (לקוטי מוהרן תנ"י א"), פארדעם ווערן די גראזעלעך אנגערויפן "שיח השדה" פון לשון "שיח - רעדן".

איין טאג בין איך אריבער א גוישע שטוב וואס וואוינט דא בשכנות פון דער שול פון אונזער קעמפ, ער האט דארט אפאר גרויסע הונט וואס שרייען און בילן זיי ווארפן א פחד אויף די אריבערגייער, דער בעלת הבית פון די הונט, האט ארויפגעלייגט אעלכע אפארטן אויף זייער האלז אז ווען זיי גייען ארויס אינדריסן פון זייער חצר באקומען זיי א שאק, דאס איז געמאכט אז זיי זאלן נישט קענען אנטלויפן און שעדיגן די דורכגייער. אבער זיי זענען דאך צעווילדעוועטע חברה, האבן די הונטישע חברים מצליח געווען אראפצוהייסן די מאשינגעלעך פון די אנדערע הונט, איין הונט טאנץ ארויף אויפן חברים האלז און רייסט דאס אראפ און דער חבר באצאלט אויף צוריק און העלפט אויף אראפרייסן יענעם'ס.

איך גיי דארט אריבער בשעת דעם גאנצן סצענע, זיי זענען פאר'שפורט פון פרייד פון זייער שפיצל וואס זיי האבן אפגעטון, און נעמען זיך מיר נאכלויפן... איך האב גלייך גענומען מיין כלי זון וואס דער רבי האט אונז אויסגעלערנט, תפלה, תפלה, תפלה איך רעדט ארויס אפאר ווערטער צום אויבערשטן: "באשעפער איך פחד אונעך! היט מיך אפ פון די ציין און נעגל פון די באנדיטן", גלייך ווען איך ענדיג מיין תפלה איז אריבערגעפארן א איד א באקאנטער מיניער און מיר אריינגענומען אין זיין קאר, און מיר צוגעטראגן וואו איך האב געדארפט גיין.

לאמיר טאקע אלע קינדער וועלכע וועלן בעזרת השם פארוויילן אין די קעמפס אויף די בערג, אויסנוצן דעם גוטן געלעגנהייט און פארמערן תפלה צווישן די גראז וזינגען שירות ותשבחות פארן גרויסן באשעפער און מתפלל זיין פאר אונז און פאר גאנץ כול ישראל א ישועה שלמה, און באקומען די ריכטיגע אמונה אז נאר דער באשעפער איז דער איינציגער קעניג אויף דער גאנצער וועלט און נאר צו אים דארף מען זיך ווענדן.

שמעון, הארלעוויל ניי יארק

דרייען זיך און זינגען און שרייען פון שכרות, ר' הירש לייב האט זיך געמאכט ווי א שכור, און האט גענומען זינגען די זיסע זמירות פון מלכה מלכה בקול קולות אן קיין שום שרעק און בושה... הן הן אתה תקותי, ולישועתך קויתי... האט ער געשריגן צום באשעפער מיטן גאנצן ברען... מפחד, מפחד להציל....

ווען איינער א גוי איז צוגעגאנגען צו אים האט ר' הירש לייב אים געגעבן א גוטן שטופ, אזוי ווי א עכטער שכור... ווייל לויטן רוסישן געזעץ טאר מען נישט צוגיין צו א שכור, אזוי האט ער ממשיך געווען צו זינגען און אויך געקענט רעדן דיבורים צום באשעפער, ווען קיינער לייגט נישט אכט אויפן מאדנעם שכור וואס רעדט צו זיך אליין...

אזוי האט ר' הירש לייב געזינגען די אלע נגונים פון מוצאי שבת מיט שמחה און התלהבות הויך אויפן קול אין גאסן פון מאסקווע, אן קיין שום שרעק פון קיינעם.

יארן שפעטער האט ר' הירש לייב דאס דערציילט פאר ר' נחמן ישדאל בודשטיין ז"ל און געזאגט אז די שמחה און חיות, די התעוררות וואס ער האט געפילט ביי יענע זמירות מוצאי שבת ביינאכט מיט קולות עד לב השמים, בפרט דעם זמר "אדיר איום ונורא" קען ער גארנישט פארשטעלן.

ווען ער איז אנגעקומען צום זמר "אלהיו הנביא" ביי די ווערטער " איש סחו אחריו ה' הוא אלקים" האט ער געשריגן הויך מיט אלע כוחות זיבן מאל, ה' הוא האלקים, דעמאלס האט ער געטראכט ביי זיך אז אויך אליהו הנביא איז געווען אן איינציגער נביא ה' צווישן ניין הונדערט פופציג פאלשע נביאים און געשריגן ה' הוא האלקים. אזוי אויך האט ער זיך געפינען אויפן גאס צווישן פיל שכורים, וואס זענען בנגינות שותי שכר, און נאר ער אליין, זיין הארץ איז צום הימל, מיט זמירות שירות ותשבחות צום הייליגן באשעפער. (אוצר נחמני?)

בחינה אויף ספורי מעשיות די צווייטע מעשה (2) דער מלך און דער קיסר

א. פארוואס האט דער מלך געבוט פאלאצן אויפן ים?

- וועגן די לופט פון דער ים
- ווייל די שיפן גייען דארטן
- ביידע תשובות זענען ריכטיג
- וואס האט דער מלך געזען אויפן ים?
- גרויסע כוואליעס
- אסאך שיפן וואס זענען אריבער
- א שיף און קיין רודערס

ג. פארוואס האט דער מלך נישט געהאט א ווייב?

- ווייל וועמען ער האט געוואלט האט זי נישט געוואלט, און אזוי אויך פארקערט
- ווייל ער האט קיינעם נישט געוואלט
- ווייל קיינער האט אים נישט געוואלט

ד. וואס האט אים די בת קיסר געזאגט?

- אז ער זאל איר שווערן אז ער וועט קיינמאל נישט אברורן די שיף
- אז ער זאל איר שווערן אז ער וועט נישט אברורן די שיף ביז ער וועט איר נעמען כדת
- אז עס איז רעכט אז ער זאל נישט עפענען די שיף ביז די חתונה

ה. וואספארא טעם האט זי געזאגט פארוואס ער זאל נישט עפענען די שיף?

- כדי מ'זאל נישט זאגן אז ער האט גענומען א פרוי פון מארק
- כדי מ'זאל נישט זאגן אז ער האט גענומען א רייכע פרוי.
- כדי מ'זאל נישט זאגן אז ער האט גענומען א חשובע פרוי

ו. וואס האט דער מלך געבוט פאר די בת קיסר?

- פאלאצן
- גארנישט
- א גרויסע שיף

ז. וויפיל פאנעס האט זי געהייסן ברענגען?

- צען
- עלעף
- צוועלעף

ח. וואס האט מען געבוט פאר די פאנעס?

- איין פאלאץ פאר אלע צוזאמען
- א עקסטערע פאלאץ פאר יעדע איינע

ט. וואס האבן די פאנעס געטון ביי די בת קיסר?

- זיי פלעגן שפילן אויף כלי שיר
- זיי האבן זיך מיט איר געשפילט
- ביידע תשובות זענען ריכטיג

י. וואס האט זי געטון נאכדעם וואס די פאנעס זענען געווארן שיכור?

- זי איז צוריק צו איר פאלאץ
- זי איז איינגעשלאפן צוזאמען מיט זיי
- זי האט אויפגעבינדן די שיף און אנטלאפן מיט דער שיף

יא. האט מען געטראפן די פאנעס אין זייערע פאלאצן?

- יא
- ניין
- נאר פנינף

יב. וואס האבן געטון די טאטעס פון די פאנעס ווען זיי האבן זיי נישט געטראפן זייערע טעכטער?

- זיי זענען געגאנגען זיי זוכן אויפן ים
- זיי האבן פארשיקט דעם מלך
- זיי האבן אפגעזאגט דעם מלך פון די מלוכה

יג. וויפיל גולנים האבן די בת קיסר און די פאנעס געטראפן אויפן ים?

- צוועלעף
- צען
- עלעף

יד. וואס האט די בת קיסר געזאגט פאר די גולנים?

- ענק זענען גולנים מיט גבורה
- אונז זענען גולנים מיט חכמה
- ביידע תשובות זענען ריכטיג

טו. וואס האבן זיי געטון נאכדעם וואס די גולנים זענען געווארן שיכור און איינגעשלאפן?

- זיי זענען אנטלאפן מיט די שיף
- זיי האבן זיי אלע אויסגעקליט
- זיי האבן נישט געוואוסט וואס צו טון

טז. וועלכע בגדים האבן זיי נאכדעם אנגעטון?

- קליידער פון צרפת
- קעניגליכע קליידער
- מאנטבלישע קליידער דייטש

צו ענטפערן די בחינות און אריינגיין אינעם גורל,
02-5-3333-72
646-518-1095
צו הערן דער געווינער דרוק נומער 4

צו מנדב זיין פאר דער גליין לכבוד א שמחה / לע"ג ביטע זיך פארבינדן אויפן טעלעפאן 058-323-3287

דער ריינער קוואל

המשך פון זייט 1
גאר גאר גרויס און איז געבער אריינגעפאלן אין שאול תחתיות ווען ער האט געקריגט אויף משה - אלעס ווייל עס האט זיך געהאלטן מיט זיין דעת, ער האט זיך געהאלטן פאר א חכם און זיך נישט געוואלט אינגאנצן מבטל זיין זיין שכל צום דעת פון משה רבינו.

דערפאר האט מען גענומען די מחתות פון קרח און געמאכט דערפון א דעק פאר די מןבת: "א זכרון פאר איד'ישע קינדער אז א פרעמדער זאל זיך נישט דערנענטערן... נישט צו זיין ווי קרח און זיין געמיינדע.."

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין גוט גוט צו געדענקען די הייליגע דיבורים וואס מיר האבן געהערט און געזען, מיר זאלן זיך אינגאנצן אונטערבייגן צום דעת התורה און צו די צדיקים שפכל דור דור, וועלן מיר זיין ערליכע אידן פראזן השם תתברך ויכראון הצדיקים, אמן.

